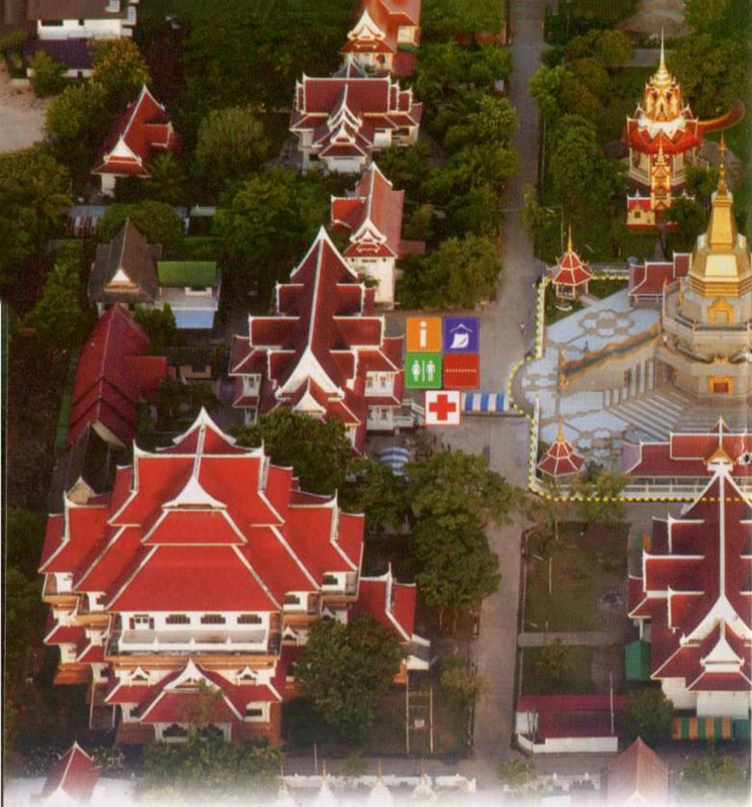
คู่มือกราบนมัสการ
พระบรมธาตุธรรมเจดีย์

วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

พิมพ์แจกเป็นธรรมทาน ห้ามจำหน่าย

ติดต่อขอรับได้ที่ : สำนักงานทำนุบำรุง พระบรมธาตุธรรมเจดีย์

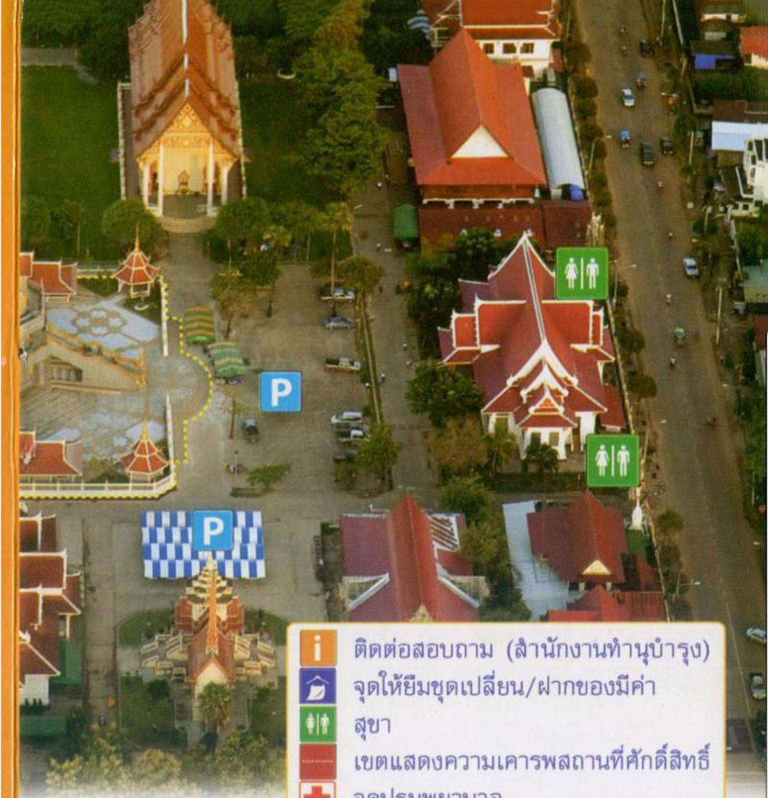

ระเบียบการเข้ากราบนมัสการพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ ปูชนียสถานอันควรแก่การเคารพสักการะ

เพื่อความเป็นสิริมงคลและเป็นมหากุศล
แก่ผู้มากราบนมัสการพระบรมธาตุธรรมเจดีย์
จึงขอให้ทุกท่านร่วมกันปฏิบัติตามกฎระเบียบโดยเคร่งครัด ดังนี้

เวลาเปิด-ปิด	วันธรรมดา/วันหยุด	๘.๓๐ น. - ๑๘.๐๐ น.
	วันนักขัตฤกษ์	๘.๓๐ น. - ๒๐.๐๐ น.
การแต่งกาย :	สุภาพเรียบร้อย บุรุษและสตรี ห้ามนุ่งสั้น ห่มสั้น สุภาพสตรีสวมกระโปรงหรือผ้าซิ่นคลุมเข่า (หากไม่มี ทางวัดมีชุดให้ยืมเปลี่ยน/สวมทับ ไม่คิดมูลค่า)	

- ถอดหมวก ถอดรองเท้า งดกางร่ม
- ห้ามกระทำสิ่งใดด้วยกายหรือวาจา อันขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม
- ห้ามก่อความรำคาญด้วยประการใดๆ แก่เจ้าหน้าที่ และผู้เข้ากราบนมัสการ
- ห้ามถ่ายภาพเพื่อนำไปจำหน่าย ห้ามถ่ายภาพจิตรกรรมโดยใช้แฟลต
- ห้ามทิ้งขยะเรี่ยราด ห้ามบ้วนน้ำลายลงพื้น
- ห้ามจุดธูปเทียนบูชา กรุณาน้อมบูชาด้วยน้ำใจเลื่อมใสศรัทธา
- ห้ามซื้อ - ขาย สิ่งของบริเวณพระบรมธาตุธรรมเจดีย์
- ห้ามนำอาหาร เครื่องดื่ม หรือสัตว์เลี้ยงเข้ามาภายในบริเวณ พระบรมธาตุธรรมเจดีย์
- ห้ามสูบบุหรี่หรือสิ่งเสพติดมึนเมา ภายในบริเวณ พระบรมธาตุธรรมเจดีย์
- ห้ามจับต้อง ขีดเขียน หรือกระทำสิ่งใดอันก่อให้เกิดความเสียหาย แก่ปูชนียวัตถุ

หากผู้ใดฝ่าฝืนระเบียบ
ทางวัดจะพิจารณาดำเนินการตามสมควรแก่เหตุ

พระพุทธรัศมี
พระประธานภายในพระอุโบสถ

วัดโพธิสมภรณ์ เริ่มสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๙ ตอนปลายสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยมหาอำมาตย์ตรี พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร (โพธิ เนติโพธิ) สมุหเทศาภิบาลมณฑลอุดร ได้ชักชวนราษฎรในหมู่บ้านหมากแข้ง ถากถางป่าจนพอควรแก่การปลูกกุฏิ ศาลาโรงธรรม สำหรับใช้เป็นที่บำเพ็ญบุญ และเป็นที่ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยาประจำปีของหน่วยราชการ ใช้เวลาสร้างอยู่ประมาณ ๑ ปี ในระยะแรกชาวบ้านเรียกว่า วัดใหม่ เพราะแต่เดิมมีเพียงวัดมัชฌิมาวาส ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า วัดเก่า จากนั้นจึงได้กราบอาราธนา พระครูธรรมวินยานุยุต (หนู) เจ้าคณะเมืองอุดรธานี จากวัดมัชฌิมาวาส มาเป็นเจ้าอาวาส และได้นำความขึ้นกราบทูลขอชื่อต่อพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหลวงชินวรสิริวัฒน์ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพฯ ได้ทรงประทานนามว่า **วัดโพธิสมภรณ์** เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ พระยาศรีสุริยราชวรานุวัตร (โพธิ เนติโพธิ) ผู้สร้างวัดนี้

วัดโพธิสมภรณ์ เป็นวัดของคณะธรรมยุตตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๖ ปัจจุบันเป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญ ลำดับเจ้าอาวาสที่ครองวัดนี้ตั้งแต่เริ่มตั้งวัดจนถึงปัจจุบันมีดังนี้

รูปที่ ๑. พระครูธรรมวินยานุยุต (หนู)	พ.ศ. ๒๔๕๐ - ๒๔๖๕
รูปที่ ๒. พระธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล)	พ.ศ. ๒๔๖๖ - ๒๕๐๕
รูปที่ ๓. พระอุดมญาณโมลี (จันทร์ศรี จนฺททีโป)	พ.ศ. ๒๕๐๕ - ปัจจุบัน

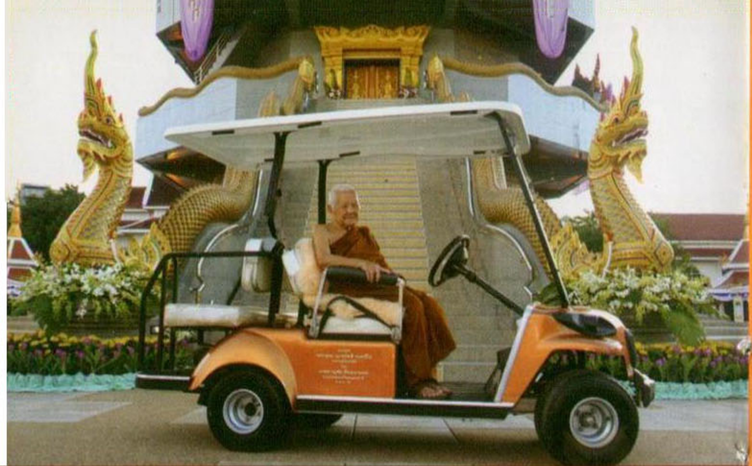

พระธรรมเจดีย์ (หลวงปู่จูม พนฺธุโล)
(พ.ศ. ๒๔๓๑-พ.ศ.๒๕๐๕)

พระธรรมเจดีย์ นามเดิมจูม จันทรวงษ์ เกิดเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๑ ตรงกับวันขึ้น ๖ ค่ำเดือน ๖ ปีชวด เป็นบุตรคนที่ ๓ (ในจำนวน ๙ คน) ของ นายคำสิงห์ และนางเขียว จันทรวงศ์ มีอาชีพทำนาทำไร่ ชาติภูมิอยู่บ้านท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม เป็นผู้มีอุปนิสัยใฝ่ใจในบุญกุศลตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ได้บรรพชาเป็นสามเณรตั้งแต่อายุ ๑๒ ปี ครั้นต่อมาเมื่ออายุ ๑๖ ปี ได้ติดตามพระอาจารย์จันทร์ เขมิโย (พระเทพสิทธาจารย์) ไปกราบนมัสการและถวายตัวเป็นศิษย์ท่านพระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล และท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต อยู่ศึกษาอบรมด้วยเป็นเวลา ๓ ปี ณ วัดเลียบ จังหวัดอุบลฯ จึงทำให้เป็นผู้มีอุปนิสัยยึดมั่นในพระธรรมวินัย ใส่ใจในการปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ เรื่อยมา ตราบจนอวสานแห่งชีวิต

ท่านเป็นพระเถระที่มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างความเจริญแพร่หลายให้แก่คณะธรรมยุตในภาคอีสานรูปหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิปัสสนาธุระ เพราะพระเถราจารย์ฝ่ายวิปัสสนาธุระที่มีชื่อเสียงในภาคอีสาน เป็นสัทธิวิหาริกของท่านเกือบทั้งนั้น อาทิ หลวงปู่ขาว อนาลโย, หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ, หลวงปู่ฝั้น อาจาโร, หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน เป็นต้น วัดโพธิสมภรณ์จึงเป็นที่กำเนิดพระคณาจารย์ฝ่ายวิปัสสนาธุระในภาคอีสานเป็นส่วนใหญ่

ท่านมีความเคารพเลื่อมใสในท่านพระอาจารย์มั่นเป็นอย่างยิ่ง หมั่นไปรับการอบรมอยู่เสมอ และเป็นผู้ไปกราบอาราธนาท่านพระอาจารย์มั่น จากเชียงใหม่ให้กลับมาสู่ภาคอีสานได้เป็นผลสำเร็จ เป็นผลให้วงศ์พระกรรมฐานกลับมามีความอบอุ่นชุ่มเย็น พร้อมเพรียงขึ้นอีกวาระหนึ่ง นับว่าท่านเปรียบเสมือน "เจดีย์" แห่ง "ธรรม" เป็นหลักใจแห่งคณะสงฆ์ทั้งฝ่ายคามวาสีและอรัญวาสีที่สำคัญองค์หนึ่ง ได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่พระศาสนาเป็นอันมาก

พระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จนฺททีโป)

พระอุดมญาณโมลี นามเดิม จันทร์ศรี แสนมงคล เกิดเมื่อวันอังคารที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๔ **ณ บ้านโนนทัน** ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นบุตรคนเดียว ของนายบุญสารและนางหลุน แสนมงคล ท่านอยู่ในร่มเงาแห่งพระบวรพุทธศาสนา ตั้งแต่อายุ ๑๔ ปี ตราบจนปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๕๓) หลวงปู่เจริญอายุได้ ๙๙ ปี ครั้งยังเป็นสามเณรอยู่ด้วยพระอาจารย์ลี สิรินธโร ได้ฟังพระธรรมเทศนาของท่านพระอาจารย์สิงห์ ขนฺตยาคโม เกิดความศรัทธาเลื่อมใส ขอญัตติใหม่เป็นพระธรรมยุต ออกปฏิบัติฝึกหัดภาวนา เคยเที่ยวธุดงคกรรมฐานกับหลวงปู่เทสก์ เทสรํสี และหลวงปู่อ่อน ญาณสิริ เมื่ออุปสมบทแล้วได้กราบลาหลวงปู่เทสก์ เทสรํสี ไปศึกษาพระปริยัติธรรมต่อที่กรุงเทพฯ ท่านได้ให้โอวาทว่า "ผู้จะปฏิบัติธุดงควัตรนั้น ความจริงต้องเรียนรู้แผนที่จะเดินทางเสียก่อน จึงปฏิบัติได้ถูกต้อง คือ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ เมื่อเรียนได้เป็นมหาเปรียญแล้วให้กลับมาปฏิบัติอีก"

ปี พ.ศ. ๒๔๘๔ พรรษาที่ ๙ ได้มีโอกาสอุปัฏฐากรับใช้หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต ขณะพำนัก ณ วัดป่าสุทธาวาส เป็นเวลา ๑๕ วัน ได้เรียนถามข้อสงสัยต่างๆ ในการปฏิบัติ จนเข้าใจแจ่มแจ้ง และฝึกหัดการภาวนาที่ถูกวิธี จนได้หลักการปฏิบัติกรรมฐานนับแต่นั้นมา

พ.ศ. ๒๔๙๗ เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงมีพระบัญชาให้ไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดโพธิสมภรณ์ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เนื่องด้วยพระธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล) มีอายุเข้าปูนชราแล้ว จนพระธรรมเจดีย์มรณภาพในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ สืบต่อจากพระธรรมเจดีย์ จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

พระบรมธาตุธรรมเจดีย์

ด้วย สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆ-ปริณายก ทรงมีพระเมตตาประทานพระบรมสารีริกธาตุให้กับพระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จนฺทที่โป) เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์ พระอารามหลวง เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๓๘ จำนวน ๙ องค์ เพื่อความเป็นสิริมงคลกับพุทธศาสนิกชนชาวจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดใกล้เคียง และอัฐิธาตุหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต ซึ่งพระธรรมเจดีย์ (หลวงปู่จูม พนฺธุโล) ได้เก็บรักษาไว้สักการบูชา แต่ยังไม่มีสถานที่ประดิษฐานอันสมควร ประกอบกับเนื่องในวโรกาสมงคลสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ จะทรงเจริญพระชนมายุครบ ๘๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐

พระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จนฺทที่โป) เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์และบรรดาศิษยานุศิษย์ทั้งฝ่ายบรรพชิต และคฤหัสถ์ทั้งภายใน และภายนอกวัดโพธิสมภรณ์ ผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใส จึงเห็นพร้อมกันดำริจัดสร้างพระเจดีย์ถวาย เพื่ออัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ อัฐิธาตุหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต และปูชนียวัตถุมหามงคล ขึ้นประดิษฐานในสถานที่อันมั่นคงถาวรไว้เป็นมงคลสถานอันศักดิ์สิทธิ์คู่แผ่นดินไทย และน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทย โดยขนานนามว่า

" **พระบรมธาตุธรรมเจดีย์** "

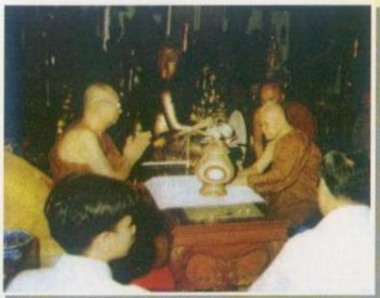
พระบรมสารีริกธาตุ

พระธาตุอรหันตสาวก

อัฐิธาตุหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

สมเด็จพระญาณสังวร ทรงประทานพระบรมสารีริกธาตุ ให้แก่พระอุดมญาณโมลี

ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของพระบรมธาตุธรรมเจดีย์

พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ ประกอบด้วย ๔ ส่วน หลัก คือ
๑. พระเจดีย์พิพิธภัณฑ์
๒. พระระเบียงพระเจดีย์
๓. ศาลามงคลธรรม
๔. สำนักงานทำนุบำรุงพระบรมธาตุธรรมเจดีย์

พระเจดีย์พิพิธภัณฑ์

พระเจดีย์พิพิธภัณฑ์ เป็นอาคารพิพิธภัณฑ์ ๓ ชั้น มีสัณฐานรูปแปดเหลี่ยม ส่วนฐานกว้าง ๑๒ เมตร สูง ๓๘ เมตร ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลางของฐานทักษิณ ซึ่งยกสูงขึ้นจากพื้นเดิม ๐.๙๐ เมตร ได้รับการออกแบบให้มีลักษณะผสมผสานสัญลักษณ์ของอีสานตอนบน และสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์ โดยใช้วัสดุและวิธีการทางวิศวกรรมและสถาปัตยกรรมชั้นสูง คำนึงถึงหลักธรรมแห่งพระพุทธศาสนา เน้นสาระธรรม คงความเรียบง่าย มั่นคงถาวร สะดวกในการดูแลรักษา งามสง่าสูงค่า น่าเลื่อมใส ทรงคุณค่าแห่งสาระธรรม ไว้เป็นปูชนียสถานอันศักดิ์สิทธิ์ ประดิษฐานปูชนียวัตถุมหามงคล ให้ลูกหลานได้กราบไหว้สักการบูชาเป็นขวัญตาขวัญใจสืบไป

ความหมายของส่วนต่าง ๆ มีดังนี้
๑. เจดีย์พิพิธภัณฑ์ทรง ๘ เหลี่ยม หมายถึง อริยมรรคมีองค์ ๘
๒. ความสูงจากฐานถึงยอดฉัตร ๓๘ เมตร หมายถึง มงคล ๓๘ ประการ
๓. บันไดนาค ๔ ตัว หมายถึง อริยสัจ ๔
๔. ห้องโถงพิพิธภัณฑ์ ๓ ชั้น หมายถึง ทาน ศีล ภาวนา
๕. มาลัยเถา ๓ ชั้น หมายถึง อโลภะ อโทสะ อโมหะ
๖. ยอดพระเจดีย์ ๓ ชั้น หมายถึง พระรัตนตรัย
๗. ยอดฉัตรทองคำ ๕ ชั้น หมายถึง สร้างเพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๘๐ ปี ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐
๘. ปลียอดฉัตรทองคำ หมายถึง พระนิพพาน

อาคารพิพิธภัณฑ์ชั้น ๑

ภายนอก

๑ ผนังกรุหินแกรนิต จารึกคติธรรม พระธรรมเจดีย์, พระอุดมญาณโมลี, พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ และคำอุทิศมหากุศล

๒ บานประตูไม้สัก แกะสลักเรื่องราว ประวัติ เหตุการณ์สำคัญของพระธรรมเจดีย์ ,พระอุดมญาณโมลีและพระบรมธาตุธรรมเจดีย์

ภายใน

๓ ประดิษฐาน

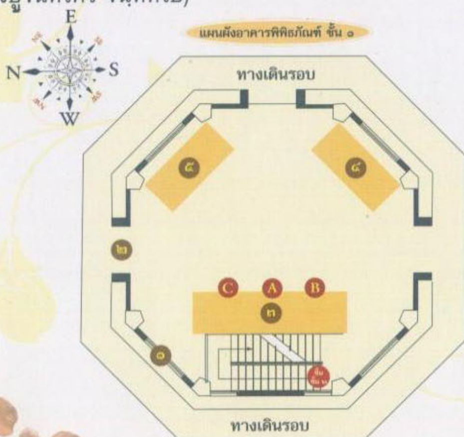
A "พระพุทธเมตตาธรรมเจดีย์" (พระพุทธเมตตาจำลอง) หน้าตัก ๕๐ นิ้ว แกะสลักจากหินหยกแม่น้ำโขง ภายในพระเกศประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

B รูปเหมือน พระธรรมเจดีย์ (หลวงปู่จูม พนฺธุโล)

C รูปเหมือน พระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จนฺททีโป)

๔ ตู้พิพิธภัณฑ์ อัฐบริขาร ชีวประวัติสังเขป พระธรรมเจดีย์ (หลวงปู่จูม พนฺธุโล)

๕ ตู้พิพิธภัณฑ์ อัฐบริขาร ชีวประวัติสังเขป พระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จนฺททีโป)

อาคารพิพิธภัณฑ์ชั้น ๒

ภายนอก

๑ ผนังกรุหินแกรนิต จารึกพุทธโอวาท และ คติธรรม หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล, หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

๒ บานประตูไม้สัก แกะสลักภาพ เทพดาอารักขาสถานที่ศักดิ์สิทธิ์

ภายใน

๓ ตู้พิพิธภัณฑ์ ประดิษฐานปูชนียวัตถุ ดังนี้

A พระพุทธมหามณีศรีรัตนอุดมญาณโมลี (พระแก้วมรกตจำลอง) หน้าตัก ๒๙ นิ้ว แกะสลักจากหินหยกแม่น้ำโขง ภายในพระเกศ ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

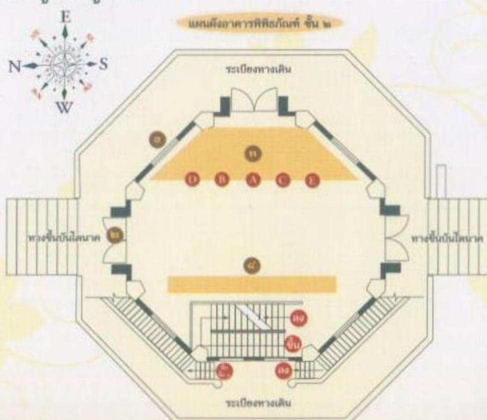
B พระพุทธโคดม หล่อด้วยทองเหลืองปิดทอง หน้าตัก ๒๙ นิ้ว ภายในพระเกศ ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

C พระพุทธเมตไตรย์ หล่อด้วยทองเหลืองปิดทอง หน้าตัก ๒๙ นิ้ว ภายในพระเกศ ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ

D รูปเหมือน อัฐิธาตุ หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล

E รูปเหมือน อัฐิธาตุ หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

๔ ภาพจิตรกรรมฝาผนัง เรื่องราวปฏิปทาพระธุดงคกรรมฐาน สายหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

ภาพจิตรกรรมฝาผนัง
เรื่องราวปฏิปทาพระธุดงคกรรมฐานสายหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต

เป็นภาพเขียนแบบเสมือนจริง วาดด้วยสีน้ำบนผืนผ้าใบ ขนาดกว้าง ๓.๔๐ ม. ยาว ๗ ม. โดยจิตรกรฝีมือเยี่ยม คุณสมยศ ไตรเสนีย์ และคณะ ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินงานก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ ให้วาดภาพในหัวข้อเรื่องปฏิปทาพระธุดงคกรรมฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อสื่อให้เห็นถึงเรื่องราว การดำเนินปฏิปทา ในการใช้ชีวิตเยี่ยงพระธุดงคกรรมฐาน ผู้มุ่งปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ ตามแบบอย่างพระบูรพาจารย์ หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต โดยมีพระธรรมวินัย เป็นหลักพื้นฐานในเบื้องต้น อาศัยธุดงควัตร ๑๓ ขันธวัตร ๑๔ และกรรมฐาน ๕ เป็นหลักในการบำเพ็ญ ได้แก่ ภาพการโคจรบิณฑบาต ฉันในบาตร ฉันมื้อเดียว อยู่ในที่สงัดวิเวก เช่น ป่าช้า โคนไม้ ถ้ำเงื้อมผา เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ชำระจิตให้บริสุทธิ์

๒. เพื่อสื่อให้เห็นถึงความเกี่ยวโยง ระหว่างต้นกำเนิดวงศ์ธรรมยุต และวงศ์พระธุดงคกรรมฐาน ได้แก่ภาพหมู่พระบูรพาจารย์ เริ่มจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ให้กำเนิดวงศ์ธรรมยุต

- พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (จันทร์ สิริจนฺโท)
- หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล
- หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต
- พระธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล)
- สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (ติสโส อ้วน)
- สมเด็จพระมหาวีรวงศ์ (พิมพ์ ธมฺมธโร)
- พระญาณวิศิษฏ์สมิทธิวีราจารย์ (หลวงปู่สิงห์ ขนฺตฺยาคโม)
- พระราชวุฒาจารย์ (ดูลย์ อตุโล)
- พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาวิศิษฏ์ (หลวงปู่เทสก์ เทสรํสี)
- หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ
- หลวงปู่ชอบ ฐานสโม
- หลวงปู่พรหม จิรปุญฺโญ
- หลวงปู่หลุย จนฺทสาโร
- หลวงปู่ขาว อนาลโย
- หลวงปู่ฝั้น อาจาโร
- หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ
- หลวงปู่กงมา จิรปุญฺโญ
- พระสุทธิธรรมรังสีคัมภีรเมธาจารย์ (ท่านพ่อลี ธมฺมธโร)
- หลวงปู่ตื้อ อจลธมฺโม
- หลวงปู่สาม อกิญฺจโน
- พระครูญาณทัสสี (หลวงปู่คำดี ปภาโส)

- พระญาณสิทธาจารย์ (หลวงปู่สิม พุทฺธาจาโร)
- พระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จนฺททีโป)
- พระสุธรรมคณาจารย์ (หลวงปู่เหรียญ วรลาโภ)
- พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน)
- พระอริยเวที (หลวงปู่เขียน ฐิตสีโล)
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช
- พระครูศาสนูปกรณ์ (หลวงปู่บุญจันทร์ กมโล)
- พระครูสุทธิธรรมรังสี (หลวงปู่เจี๊ยะ จุนฺโท)
- พระโพธิญาณเถระ (หลวงพ่อชา สุภทฺโท)
- หลวงปู่บัว สิริปุณฺโณ
- พระอุดมสังวรวิสุทธิเถร (พระอาจารย์วัน อุตฺตโม)
- พระอาจารย์จวน กุลเชฏฺโฐ
- พระครูสุวัณโณปมคุณ (หลวงปู่คำพอง ติสฺโส)
- พระอาจารย์สิงห์ทอง ธมฺมวโร
- หลวงปู่ผาง จิตฺตคุตฺโต
- หลวงปู่หล้า เขมฺปตฺโต
- พระภูมิพโล ภิกขุ

๓. เพื่อสื่อให้เห็นถึงความเป็นมาในการก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ โดยมี พระอุดมญาณโมลี (จันทร์ศรี จนฺททีโป) เป็นผู้นำ พร้อมด้วยคณะศิษย์ฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ และพระเจ้าหลานเธอฯ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ทรงมีจิตศรัทธาให้ความสนพระทัยอุปถัมภ์บำรุง การก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ได้แก่ ภาพพระอุดมญาณโมลี กับพระเจ้าหลานเธอฯ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา โดยมีพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ประดิษฐาน อยู่ด้านหน้า

๔. เพื่อสื่อให้เห็นถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นปูชนียสถานที่สำคัญในแถบอีสานและลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ พระธาตุหลวงเวียงจันทน์ พระธาตุพนม และพระบรมธาตุธรรมเจดีย์

๕. เพื่อสื่อให้เห็นถึงเรื่องราวในสุบินนิมิตของท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต อันบ่งบอกถึงปฏิปทาในการปฏิบัติธรรมของท่าน อย่างมีนัยสุขุมลุ่มลึก ได้แก่ ภาพที่ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต เดินออกจากบ้านสู่ป่าอันรกชัฏที่เต็มไปด้วยขวากหนามจนพ้นไปได้สู่ทุ่งกว้าง จากนั้นปีนขึ้นไต่ขอนชาติที่ล้มนอนอยู่ ต่อมาปรากฏม้าสีขาวเดินเข้ามาหาก็เลยขึ้นขี่ม้า ซึ่งได้พาท่านวิ่งไปอย่างเต็มกำลังตรงไปยังตู้พระไตรปิฎกซึ่งวิจิตรงดงาม แต่มิทันได้เปิดดู ก็รู้สึกตัวตื่นขึ้น

๖. เพื่อสื่อให้เห็นถึงเทวทูตทั้ง ๔ อันเป็นเครื่องเตือนสติ ไม่ให้ใช้ชีวิตด้วยความประมาทมัวเมา ได้แก่ ภาพคนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ

อาคารพิพิธภัณฑ์ชั้น ๓

ภายนอก

๑ ผนังกรุหินแกรนิต จารึก "พุทธโอวาท" และ "ทศบารมี"

๒ บานประตูไม้สัก แกะสลักเรื่องราวพุทธประวัติ

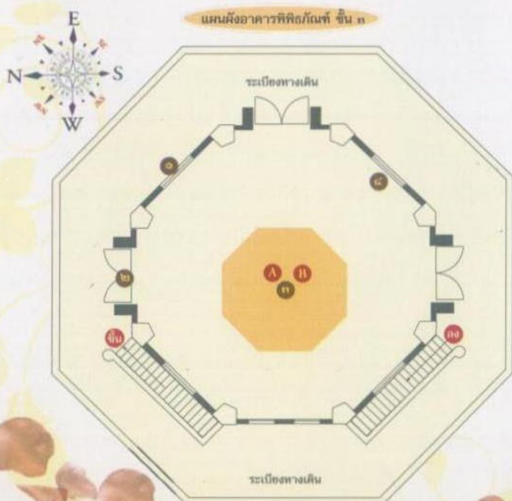
ภายใน

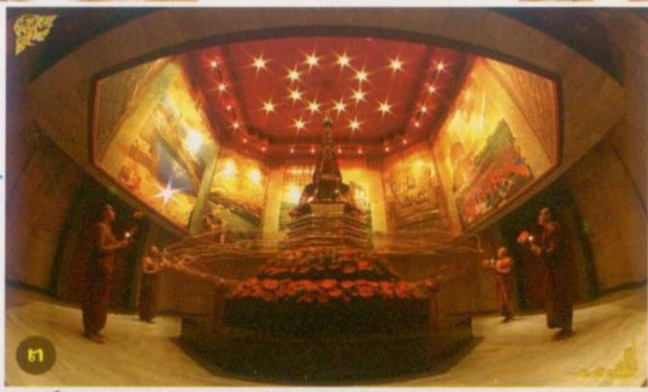
๓ ประดิษฐาน พระธรรมธาตุเจดีย์ ตั้งอยู่บริเวณศูนย์กลาง รูปทรงแปดเหลี่ยม ฐานกว้าง ๔ เมตร สูง ๕.๔๐ เมตร ภายในผอบบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ

A ผอบบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชทานแก่พระอุดมญาณโมลี

B ผอบบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ทรงประทานแก่พระอุดมญาณโมลี

๔ ผนังด้านบน เป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังแสดงเรื่องราวสังเวชนียสถานทั้ง ๔ และพระพุทธรูปสำคัญ ๔ องค์

พระระเบียงพระเจดีย์

พระระเบียงพระเจดีย์ ทิศตะวันออก นามว่า "พระระเบียงพัชรกิติยาภา" ห้องโถงภายในแบ่งเป็น ๓ ส่วน ดังนี้

๑ ห้องโถงทิศใต้ จัดแสดงพระประวัติและพระกรณียกิจของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ที่ได้เสด็จมาบำเพ็ญพระกุศล ณ พระบรมธาตุธรรมเจดีย์

๒ ห้องโถงทิศเหนือ จัดแสดงประวัติวัดโพธิสมภรณ์ ประวัติการสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ รายนามผู้บริจาค

๓ ห้องโถงกลาง ประดิษฐาน พระพุทธรูป ประจำวันประสูติ ซึ่งพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา เสด็จเป็นองค์ประธานประกอบพิธีเททองหล่อ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๒ ทรงตั้งพระนามว่า "พระพุทธกิติธรรมญาณ"

แผนผัง "พระระเบียง พัชรกิติยาภา"

พระระเบียงพระเจดีย์ ทิศ ตะวันตก นามว่า **"พระระเบียง ๙๘ ปี พระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จนฺทที่โป)"** เป็นที่ประดิษฐาน

❶ ประวัติสังเขปและคติธรรม พระบูรพาจารย์พระธุดงคกรรมฐาน จำนวน ๑๗ องค์

❷ รูปเหมือน พระบูรพาจารย์พระธุดงคกรรมฐาน จำนวน ๑๗ องค์ ได้แก่

๑. พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (หลวงปู่มหาจันทร์ สิริจนฺโท)
๒. หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล
๓. หลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต
๔. พระธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล)
๕. พระญาณวิศิษฏ์สมิทธีราจารย์ (หลวงปู่สิงห์ ขนฺตยาคโม)
๖. พระอาจารย์มหาปิ่น ปญฺญาพโล
๗. พระราชวุฒาจารย์ (หลวงปู่ดูลย์ อตุโล)
๘. พระราชนิโรธรังสีคัมภีรปัญญาวิศิษฏ์ (หลวงปู่เทสก์ เทสฺรํสี)
๙. หลวงปู่บุญมา จิตเปโม
๑๐. หลวงปู่ชอบ ฐานสโม
๑๑. หลวงปู่หลุย จนฺทสาโร
๑๒. หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ
๑๓. หลวงปู่กงมา จิรปุญฺโญ
๑๔. พระครูญาณทัสสี (หลวงปู่คำดี ปภาโส)
๑๕. พระญาณสิทธาจารย์ (หลวงปู่สิม พุทฺธาจาโร)
๑๖. พระอุดมสังวรวิสุทธิเถร (พระอาจารย์วัน อุตฺตโม)
๑๗. พระอาจารย์จวน กุลเชฏฺโฐ

แผนผัง "พระระเบียง ๙๘ ปี พระอุดมญาณโมลี"

ทางขึ้น

ระเบียงทางเดิน ระเบียงทางเดิน

❷

❶ ❶

๑๗ ๑

ศาลามงคลธรรม

ตั้งอยู่บริเวณมุมทั้ง ๔ ของพระเจดีย์ เป็นที่ประดิษฐาน ชีวประวัติย่อ คติธรรม และรูปเหมือนพระบูรพาจารย์พระธุดงค-กรรมฐาน จำนวน ๔ องค์ ซึ่งเป็นสัทธิวิหาริกของพระธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล) ได้แก่

๑. หลวงปู่อ่อน ญาณสิริ
๒. หลวงปู่ขาว อนาลโย
๓. หลวงปู่ฝั้น อาจาโร
๔. พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน)

พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ วางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๙ พ.ค. ๒๕๔๘ โดยมีพระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จนฺททีโป) เป็นประธาน แล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๑ ก.ย. ๒๕๕๒ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธานประกอบพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ประดิษฐาน ณ พระธรรมธาตุเจดีย์ (ชั้น ๓) และเปิดแพรคลุมป้ายพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ รวมระยะเวลาก่อสร้างประมาณ ๔ ปี ๔ เดือน ค่าก่อสร้างทั้งสิ้น ๖๐,๐๙๒,๗๘๑ บาท

"คติธรรมจารึก ชั้น ๑"

- ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สำเร็จด้วยใจ ถ้าบุคคลมีใจร้ายแล้ว พูดอยู่ก็ดี ทำอยู่ก็ดี ทุกข์ย่อมไปตามเขา เพราะเหตุนั้น ดุจล้ออันหมุนไปตามรอยเท้าโค ฉันนั้น
- ในกาลไหนๆ เวรทั้งหลายในโลกนี้ ไม่ระงับด้วยเวรเลย ย่อมระงับได้ด้วยความไม่มีเวร ธรรมนี้เป็นของเก่า
- ตั้งสติกำหนดจิตในพุทโธ ไว้ให้มั่นคง
- จิตที่ฝึกดีแล้วนำความสุขมาให้
- โทษของผู้อื่นเห็นง่าย ฝ่ายโทษของตนเห็นยาก
- คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล
- คบคนชั่วอัปราชัย คบคนเช่นใด เป็นคนเช่นนั้น
- คนดีแต่พูด แต่ไม่ทำ นำให้ตนเป็นคนชั่ว
- คนเมาอำนาจ คือคนหลงตนเอง
- คนถือทิฐิมานะมาก ไม่มีใครอยากคบหาสมาคมด้วย
- บุคคลผู้สำคัญตนเองว่าเลิศ ประเสริฐสุด ดุจตอไม้ ไม่มีใครสนใจในบุคคลนั้น
- ผู้ใดมีความเคารพนอบน้อมถ่อมตน ต่อผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้นั้นจัดว่าเป็นผู้ดี มีศักดิ์ศรีแก่ตนเอง

พระอุดมญาณโมลี (จันทร์ศรี จนฺททีโป)

- เกิด แก่ เจ็บ ตาย มาจากตัณหา ๓ คือ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา
- การที่จะได้บรรลุนั้น อาศัยเหตุคือ ชาติ ชรา พยาธิ มรณะ ซึ่งประจำตนของตนด้วยกัน เป็นตัวสัจธรรม มีด้วยกันทุกรูปทุกนาม พิจารณาเอานี่แหละเทวทูต
- ทำจิตของตนให้เป็นกลาง ไม่เกี่ยวในอารมณ์ของโลกทั้งสิ้น นี้เป็นสิ่งสำคัญที่สุด
- พวกเราทั้งหลายจงฝึกตนของตน ทุกๆ คนให้คิด เกิดเน้อ แก่เน้อ เจ็บเน้อ ตายเน้อ อยู่ทุกวันๆ ไป นี่แหละจะเป็นคุณงามความดีที่สุดกับตน
- พยายามเร่งรีบเข้า บำเพ็ญคุณงามความดี ทาน ศีล ภาวนา ให้บริบูรณ์ ก็จะได้ธรรมพิเศษ
- เมื่อมีความรักก็มีความโศก ตัดความรักเสียแล้ว ความโศกจะมาจากที่ไหน
- ให้เห็นแจ้งในตนของตนนี่แหละ ในปัจจุบัน เป็นบุญหลาย
- พวกเรามาพิจารณาอันนี้แหละ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ล้วนแล้วแต่เป็นของสกปรกโสโครกปฏิกูลน่ารังเกียจ เมื่อเห็นตามเป็นจริง จึงจะถอนตนของตนออกจากภาวะเดิมได้
- รู้ตามสภาพความเป็นจริงก็สบายหลาย ไม่ยึดไม่ถืออะไร
- การยึดถือขันธ์ห้า เป็นภาระอันหนัก วางภาระเสียได้เป็นสุข

พระธรรมเจดีย์ (จูม พนฺธุโล)

คำอุทิศมหากุศลผลบุญ

ขอสัตว์ทั้งหลายผู้เวียนเกิดเวียนตายในวัฏสงสาร ไม่มีที่สุด ไม่มีประมาณ
เป็นผู้มีพระคุณที่รักยิ่งก็ดี เช่น บิดา มารดา ญาติสนิทมิตรสหาย
อุปัชฌาย์อาจารย์ เป็นต้น ไม่รัก ไม่ชังก็ดี เป็นคู่เวรก็ดี
จงเป็นผู้มีส่วนแห่งมหากุศลที่เราทำแล้ว ณ พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ ในกาลบัดนี้
และบุญทั้งหลายอื่นใดที่เราได้ทำมา สัตว์เหล่าใดทราบแล้วจงยินดีอนุโมทนา
หากสัตว์เหล่าใดไม่ทราบ ขอมนุษย์และเทวดา จงช่วยนำมหากุศลไปบอกให้ทราบ
และจงยินดีอนุโมทนารับส่วนแห่งบุญที่อุทิศให้ ด้วยอานุภาพแห่งบุญนั้น
ขอสัตว์ทุกหมู่เหล่า จงให้อภัยกัน ไม่มีเวรต่อกัน สามัคคีพร้อมเพรียงกัน
จงเอ็นดูกันดุจญาติมิตร จงดำรงชีพอยู่เป็นสุขทุกเมื่อ จงหยั่งลงด้วยศรัทธา
เพื่อปฏิบัติธรรม มีทาน ศีล ภาวนา เป็นต้น ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์
จงบรรลุถึงทางแห่งธรรมอันเกษมคือนิพพานเถิด
ขอเทพเจ้าและมนุษย์ผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน จงยินดีในพระสัทธรรม
จงปกครองโลกโดยธรรมเถิด
ขอศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จงประดิษฐานอยู่ในโลกตลอดกาลนาน
และขอสัตว์ทั้งปวงจงมีความเคารพในศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นเป็นนิจเถิด
ขอความปรารถนาที่ดีงามของสัตว์ทั้งปวง จงสำเร็จบริบูรณ์โดยพลันเทอญ

พระบรมธาตุธรรมเจดีย์

ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ พระไตรปิฎก อัฐิธาตุพระอรหันตสาวก
พระธรรมคำสอน และปูชนียวัตถุมหามงคล พุทธบริษัท ๔
นำโดย พระอุดมญาณโมลี (จันทร์ศรี จนฺททีโป) พร้อมเพรียงกัน สร้างขึ้น
เพื่อน้อมถวายบูชาคุณพระรัตนตรัย คุณแผ่นดินไทย และคุณพระมหากษัตริย์
มนุษย์และเทวดาทั้งหลาย ผู้ปรารถนาเพิ่มพูนบุญญาภิสมภารอันโอฬาร
จงอุตสาหะทำนุบำรุง ปกปักรักษา ไว้ให้เป็นปูชนียสถานอันศักดิ์สิทธิ์
คู่พระพุทธศาสนาและแผ่นดินไทยสืบไป
บุคคลใดน้อมจิตของตนให้เลื่อมใสกอปรด้วยสัมมาทิฐิ เคารพเทิดทูนสักการบูชา
ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ย่อมนำมาซึ่งความสุขสมหวังในสิ่งอันเป็นมงคลทุกประการ
ขอเดชแห่งคุณพระรัตนตรัยและพระบรมธาตุธรรมเจดีย์อันศักดิ์สิทธิ์
จงอภิบาลรักษาประเทศชาติ พระพุทธศาสนา และพระมหากษัตริย์
ให้แคล้วคลาดจากภัยพิบัติ อุปัทวันตรายใดๆ สถิตสถาพร ขจรขจายประทีปธรรม
นำสันติสุขอันยั่งยืนนิรันดร์ สู่สัตวโลกทั้งมวล ตราบนานเท่านาน

" คติธรรมจารึก ชั้น ๒ "

กายนี้ไม่นานหนอ จักนอนทับแผ่นดิน ปราศจากวิญญาณ
อันบุคคลทิ้งเสียแล้ว ราวกับท่อนฟืนไม่มีประโยชน์
นายโคบาลย่อมขับวัวทั้งหลาย ไปด้วยอาชญาฉันใด
ความแก่และความตาย ย่อมขับไปซึ่งอายุแห่งสัตว์ทั้งหลายฉันนั้น
ชีวิตคืออายุเป็นของน้อย อันชรานำเข้าไปใกล้ความตาย
รื่นเริงเพลิดเพลินอะไรกันหนอ
เมื่อโลกนี้ลุกโพลงอยู่ด้วยเพลิงทุกข์เป็นนิจ
ท่านทั้งหลาย อันตกอยู่ในท่ามกลางความมืดบอด
ไฉนไม่แสวงหาประทีปธรรมเล่า
(คาถาธรรมบท)

- ให้พากันละบาปและบำเพ็ญบุญ อย่าให้เสียชีวิตลมหายใจไปเปล่า ที่ได้มีวาสนาเกิดมาเป็นมนุษย์
- เราเกิดเป็นมนุษย์ มีความสูงศักดิ์มาก แต่อย่านำเรื่องของสัตว์มาประพฤติ มนุษย์ของเราจะต่ำลงกว่าสัตว์และจะเลวกว่าสัตว์อีกมาก เวลาตกนรก จะตกหลุมที่ร้อนกว่าสัตว์มากมาย อย่าพากันทำ
- ทำให้ดู มันยังไม่ดู ปฏิบัติให้ดูทุกวัน มันยังไม่ปฏิบัติตาม เทศน์ให้ฟัง มันจะฟังหรือพวกเจ้า
- เขาจะเชื่อความดีที่เราทำมากกว่าคำพูดที่เราสอน
- การให้ทาน ใครๆ ก็ให้ทานมามากแล้ว มีผลานิสงส์มากเหมือนกัน แต่ยังสู้บวชเป็นขาวเป็นชีรักษาศีลอุโบสถไม่ได้ มีอานิสงส์มากกว่า ให้ทานนั้นเสียอีก ถ้าใครอยากได้บุญ อยากขึ้นสวรรค์ ไปนิพพานพ้นทุกข์ ก็ควรบวชเป็นขาวเป็นชีรักษาศีลอุโบสถเสียในวันนี้
- เอา ฟังเทศน์ พากันตั้งใจฟังเทศน์ ให้พากันรักษากายให้บริสุทธิ์ รักษาวาจาให้บริสุทธิ์ รักษาใจให้บริสุทธิ์ เอวังฯ
- พิจารณาความตายให้มากๆ ไม่ว่าคน ว่าสัตว์ เกิดมาแล้วก็ต้องตาย เพราะเกิดกับตายเป็นของคู่กัน
- ให้ตั้งใจให้ดี ตั้งสติให้ดี
- ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เอวังมีด้วยประการฉะนี้

ท่านพระอาจารย์เสาร์ กนฺตสีโล

ท่านทั้งหลายพึงเห็นด้วยปัญญาอันชอบตามความเป็นจริงว่า
รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
ทั้งที่เป็น อดีต ปัจจุบัน อนาคต ภายในหรือภายนอก
หยาบหรือละเอียด เลวหรือประณีต ใกล้หรือไกล
ทั้งหมดนั้น ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่เรา
เมื่อเห็นชอบแล้วย่อมเบื่อหน่ายใน รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ
ย่อมคลายกำหนัด จิตย่อมหลุดพ้น ย่อมมีญาณหยั่งรู้ว่า
หลุดพ้นแล้ว รู้ชัดว่า ชาติสิ้นแล้ว พรหมจรรย์อยู่จบแล้ว
กิจควรทำ ได้ทำเสร็จแล้ว กิจอื่นเพื่อความเป็นอย่างนี้มิได้มี

(มหาปุณณมสูตร)

เธอละกามคุณห้า มีรูปเป็นที่รัก เป็นที่รื่นรมย์ใจ ออกบวชด้วยศรัทธาแล้ว
จงกระทำที่สุดแห่งทุกข์เถิด เธอจงคบกัลยาณมิตร
จงยินดีที่นอนที่นั่งอันสงัดเงียบ ปราศจากเสียงกึกก้อง
จงรู้จักประมาณในโภชนะ เธออย่าได้กระทำความอยากในวัตถุ
เป็นเหตุแห่งตัณหาเหล่านี้คือ
จีวร บิณฑบาต ที่นอนที่นั่ง และปัจจัย
เธออย่ากลับมาสู่โลกนี้อีก จงเป็นผู้มากไปด้วยความเบื่อหน่าย
จงเว้นสุภนิมิตอันก่อให้เกิดความกำหนัด
จงอบรมจิตให้มีอารมณ์เป็นหนึ่ง ให้ตั้งมั่นดีแล้วในอสุภภาวนา
จงอบรมวิปัสสนา จงละมานานุสัย แต่นั้นเธอจักเป็นผู้สงบ เที่ยวไป

(ราหุลสูตร)

- การปฏิบัติ เป็นเครื่องยังพระสัทธรรมให้บริสุทธิ์ ฝึกตนดีแล้วจึงฝึกผู้อื่น ชื่อว่าทำตามพระพุทธเจ้า
- รูปกายคือมูลมรดกจากบิดามารดา เป็นต้นทุนสำหรับการฝึกตน กายใจเป็นมูลฐานแห่งการปฏิบัติ
- มูลเหตุแห่งสิ่งทั้งหลายในสากลโลกธาตุ คือใจ จิตดั้งเดิมคือมูลการของสังสารวัฏ
- มนุษย์อยู่ในฐานะอันเลิศ สามารถนำตนเข้าสู่มรรคผลนิพพาน
- มหาสติปัฏฐานสี่ เป็นชัยภูมิชั้นเยี่ยมสำหรับการฝึกตน การทรมานตน ของผู้บำเพ็ญเพียร ต้องให้พอเหมาะกับอุปนิสัย
- สพฺเพ สงฺขารา อนิจฺจา สพฺเพ สงฺขารา ทุกฺขา สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา คือ อุบายวิปัสสนาอันเป็นเครื่องถ่ายถอนกิเลส

มุตโตทัย

- กายคตาสติภาวนา ชมเล่นให้เย็นใจ หายเดือดร้อน หนทางจรอริยวงศ์
- สัญญานั้นเหมือนดังเงา อย่าได้เมา ไปตามเรื่องเครื่องสังขาร ใจขยับจับใจที่ไม่ปน ไหวส่วนตนรู้แน่เพราะแปรไป
- สังขารแปรแก้ไม่ได้ ธรรมดากรรมแต่งไม่แกล้งใคร ขืนผลักไสจับต้อง ก็หมองมัวชั่วในจิต ไม่ต้องคิดขัดธรรมดา
- รู้จักจริงต้องทิ้งสังขารที่ผันแปรเมื่อแลเห็น เบื่อแล้วปล่อยได้คล่อง ไม่ต้องเกณฑ์ ธรรมก็เย็นใจระงับดับอาการ
- แม้ลาภ ยศ สรรเสริญ เจริญสุข นินทา ทุกข์ เสื่อมยศ หมดลาภทั่ว รวมลงตามสภาพตามเป็นจริงทั้งแปดอย่าง ใจไม่หันไปพัวพัน เพราะรับผลของกรรมที่ทำมา
- ถ้ารู้เท่าธรรมดาทั้งห้าขันธ์ ใจนั้นก็ขาวสะอาดหมดมลทินสิ้นเรื่องราว ถ้ารู้ได้อย่างนี้จึงดียิ่ง เพราะเห็นจริงถอนหลุดสุดวิถี ไม่ฝ่าฝืนธรรมดา ตามเป็นจริง ยึดสิ่งใดไม่ได้ตามใจหมาย
- ธรรมปลดเปลื้องเครื่องกระสัน มีสติอยู่ในตัวไม่พัวพัน เรื่องรักขันธ์ขาดสิ้นหายยินดี สิ้นธุลีทั้งปวงหมดห่วงใย
- ใครถูกผิดดีชั่วก็ตัวเขา ใจของเราเพียรระวังตั้งถนอม อย่าให้อกุศลวนมาตอม ควรถึงพร้อมบุญกุศลผลสบาย
- เพลินดูโทษคนอื่นตื่นด้วยชั่ว โทษของตัวไม่เห็นเป็นไฉน โทษคนอื่นเขามากสักเท่าไร ไม่ทำให้เราตกนรกเลย
- หมั่นดูโทษตนไว้ให้ใจเคย เว้นเสียซึ่งโทษนั้น คงได้เชยชมสุขพ้นทุกข์ภัย

ขันธวิมุติสะมังคีธรรมะ

ท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต

"คติธรรมจาริก ชั้น ๓"

พระพุทธภูมิ

บุคคลใดปรารถนาความเป็นพระพุทธเจ้า พระองค์หนึ่งในอนาคต

- **พึงบำเพ็ญ พุทธการธรรม ๑๐ ประการ (ทศบารมี) ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์**
  ๑. การเสียสละทรัพย์ เพื่อบำเพ็ญทศบารมี จัดเป็น บารมีขั้นต้น
  ๒. การเสียสละอวัยวะ เพื่อบำเพ็ญทศบารมี จัดเป็น บารมีขั้นกลาง (อุปบารมี)
  ๓. การเสียสละชีวิต เพื่อบำเพ็ญทศบารมี จัดเป็น บารมีขั้นสูง (ปรมัตถบารมี)
- **พึงประกอบด้วยอัชฌาสัย ๖ ประการ**
  ๑. การเห็นโทษในความโลภ อยู่โดยปกติ
  ๒. การเห็นโทษในความโกรธ อยู่โดยปกติ
  ๓. การเห็นโทษในความหลง อยู่โดยปกติ
  ๔. การเห็นโทษในความคลุกคลี อยู่โดยปกติ
  ๕. การเห็นโทษในการครองเรือน อยู่โดยปกติ
  ๖. การเห็นโทษในภพและคติทั้งปวง อยู่โดยปกติ

มัชฌิมเทศนา

โอวาทปาฏิโมกข์ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ วันมาฆบูชา

ขนฺตี ปรมํ ตโป ตีติกฺขา	ความอดทนประกอบความเพียรเผากิเลสให้สิ้นไป เป็นความอดทนสูงสุด
นิพฺพานํ ปรมํ วทนฺติ พุทฺธา	พระพุทธเจ้าทั้งหลายกล่าวว่า พระนิพพานเป็นธรรมสูงสุด
น หิ ปพฺพชิโต ปรูปฆาตี	ผู้ทำร้ายผู้อื่น ไม่ชื่อว่าเป็นบรรพชิต
สมโณ โหติ ปรํ วิเหฐยนฺโต	ผู้เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ชื่อว่าเป็นสมณะ
สพฺพปาปสฺส อกรณํ	การไม่ทำบาปทั้งปวง
กุสลสฺสูปสมฺปทา	การทำกุศลให้ถึงพร้อม
สจิตฺตปริโยทปนํ	การทำจิตให้บริสุทธิ์
เอตํ พุทฺธานสาสนํฯ	นี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย
อนูปวาโท	การไม่กล่าวร้าย
อนูปฆาโต	การไม่ทำร้าย
ปาฏิโมกฺเข จ สํวโร	การสำรวมในพระปาฏิโมกข์
มตฺตญฺญุตา จ ภตฺตสฺมึ	การรู้ประมาณในการบริโภค
ปนฺตญฺจ สยนาสนํ	การนั่ง การนอนในที่สงัด
อธิจิตฺเต จ อาโยโค	การประกอบความพากเพียรทางจิตให้ยิ่ง
เอตํ พุทฺธานสาสนํฯ	นี้เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย

ปัจฉิมเทศนา

ปัจฉิมพุทธโอวาท ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วันวิสาขบูชา

หนฺท ทานิ ภิกฺขเว อามนฺตยามิโว	ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บัดนี้ เราขอเตือนท่านทั้งหลายว่า
วยธมฺมาสังขารา	สังขารทั้งหลายมีอันเสื่อมไปเป็นธรรมดา
อปฺปมาเทน สมฺปาเทถ	ท่านทั้งหลายจงถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด

ปฐมเทศนา

ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ วันอาสาฬหบูชา

ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย ! ทางแห่งความเสื่อมสองสายนี้ บรรพชิตไม่ควรดำเนิน ได้แก่

๑. การหมกมุ่นพัวพันอยู่ด้วยกามสุขในกามทั้งหลาย เป็นสิ่งที่เลว เป็นของปุถุชน

๒. การประกอบความเพียรด้วยการทรมานตน เป็นทุกข์ ไม่เป็นไปเพื่อประโยชน์

ควรเดินทางสายกลาง ซึ่งเราตถาคตได้ตรัสรู้แล้วด้วยปัญญาอันยิ่ง...ได้แก่ อริยมรรคมีองค์ ๘ คือ ความเห็นถูกต้อง ความดำริถูกต้อง วาจาถูกต้อง การกระทำถูกต้อง การเลี้ยงชีพถูกต้อง ความเพียรถูกต้อง ความระลึกถูกต้อง และการตั้งจิตถูกต้อง

ภิกษุทั้งหลาย ความจริงอันประเสริฐที่เป็นความทุกข์ ได้แก่ ความเกิด ความแก่ ความตาย การประสพสิ่งอันไม่เป็นที่รัก การพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รัก ปรารถนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้น โดยสรุปคือ อุปาทานขันธ์ ๕ เป็นทุกข์

ความจริงอันประเสริฐที่เป็นเหตุแห่งความทุกข์ ได้แก่ กามตัณหา ภวตัณหา วิภวตัณหา

ความจริงอันประเสริฐที่เป็นความดับทุกข์ ได้แก่ การดับตัณหา ความสิ้นกำหนัด ความสละคืน ความหลุดพ้น หมดห่วงกังวล

ความจริงอันประเสริฐที่เป็นปฏิปทาแห่งความดับทุกข์ ได้แก่ อริยมรรคมีองค์ ๘ เราตถาคตรู้เห็นตามความเป็นจริงอันประเสริฐ ทั้ง ๔ ประการนี้ หมดจดดีแล้ว จึงยืนยันได้ว่าได้ตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณ อันไม่มีสิ่งใดยิ่งกว่า...ความรู้ความเห็นได้เกิดขึ้นแก่เราตถาคตว่า

"การหลุดพ้นของเราไม่กลับกำเริบ นี้คือชาติสุดท้าย ภพใหม่ต่อไปไม่มี"

ในขณะฟังธรรมนั้น ดวงตาเห็นธรรมอันปราศจากธุลีมลทิน ได้เกิดขึ้นแก่พระโกณฑัญญะว่า ***"สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นธรรมชาติเกิดแต่เหตุ สิ่งนั้นทั้งหมดเป็นธรรมชาติที่ต้องดับอย่างแน่นอน"***

พระพุทธองค์ทรงเปล่งพระอุทานว่า ***"โกณฑัญญะรู้แล้วหนอ โกณฑัญญะรู้แล้วหนอ"***

๑. ทานบารมี

หม้อน้ำเต็มเปี่ยม ใครผู้ใดคว่ำปากลง น้ำย่อมไหลออกหมด ไม่ขังอยู่ฉันใด
ท่านก็ฉันนั้นเหมือนกัน เห็นยาจกไม่ว่าต่ำทราม ปานกลาง และสูงส่ง
จงให้ทานให้หมด เหมือนหม้อน้ำคว่ำ

๒. ศีลบารมี

จามรี หางคล้องติดในที่ใดก็ตาม ปลดขนหางออกไม่ได้ ก็ยอมตายในที่นั้น
แม้ฉันใด ท่านจงรักษาศีลไว้ทุกเมื่อ เหมือนจามรีรักษาขน

๓. เนกขัมมบารมี

บุรุษอยู่มานานในเรือนจำ ลำบากเพราะความทุกข์ แสวงหาความพ้น
ออกไปอย่างเดียว แม้ฉันใด ท่านจงเห็นภพทั้งปวงเหมือนเรือนจำ
เป็นผู้มุ่งหน้าออกบวช เพื่อพ้นจากภพนั้นเถิด

๔. ปัญญาบารมี

ภิกษุเมื่อเที่ยวบิณฑบาต ไม่เว้นตระกูลต่ำ สูง และปานกลาง
ย่อมได้อาหารเป็นเครื่องยังชีพ ด้วยอาการอย่างนี้
แม้ฉันใด ท่านอย่าได้เว้นใครๆ เลย
พึงเข้าไปหาบัณฑิตแม้ทั้งหมด ไต่ถามปัญหา

๕. วิริยบารมี

พญาราชสีห์ เป็นผู้มีความเพียรไม่ย่อหย่อน
ในอิริยาบถทั้งปวง ประคองใจไว้ในกาลทุกเมื่อ
แม้ฉันใด ท่านจงประคองความเพียรไว้มั่น ตลอดทุกภพ

๖.ขันติบารมี

ธรรมดาแผ่นดินย่อมอดกลั้นสิ่งทั้งปวง ที่คนทั้งหลายเขาทิ้งลง
สะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง ย่อมไม่ขุ่นเคืองเพราะการกระทำนั้น
แม้ฉันใด ท่านจงเป็นผู้อดทนต่อการนับถือและการดูหมิ่นของคนทั้งปวง

๗. สัจจบารมี

ธรรมดาดาวประกายพรึกในฤดูทั้งปวง ย่อมเที่ยงตรงดุจตราชั่ง
หาได้ละวิถีโคจรของตนไปในวิถีอื่นไม่ แม้ฉันนั้น
ฟ้าจะผ่าลงบนกระหม่อมก็ตาม อย่าได้กล่าวมุสาทั้งที่รู้
ไม่ออกนอกทางสัจจะ มีคำพูดไม่เป็นสอง

๘. อธิษฐานบารมี

ภูเขาหินไม่หวั่นไหว ไม่สะเทือนเพราะแรงลมกล้า คงตั้งอยู่ในที่ของตน
แม้ฉันใด ท่านจงเป็นผู้ไม่หวั่นไหว ในการตั้งใจมั่นของตน ในกาลทั้งปวง

๙. เมตตาบารมี

ธรรมดา น้ำย่อมแผ่ความชุ่มเย็น ไปให้คนดีและคนเลวโดยเสมอกัน
ชะล้างมลทินคือธุลีออกได้ แม้ฉันใด ท่านจงเจริญเมตตาให้สม่ำเสมอ
ทั้งในชนที่เกื้อกูลและไม่เกื้อกูล

๑๐. อุเบกขาบารมี

ธรรมดาแผ่นดินย่อมวางเฉย ทั้งในของสะอาดและของสกปรก ที่คนทิ้งลง
เว้นจากความยินดีและความโกรธทั้งสองนั้น
แม้ฉันใด ท่านจงเป็นประดุจตราชั่งในสุขและทุกข์ ในกาลทุกเมื่อ

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมสารีริกธาตุ
แก่พระอุดมญาณโมลี วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เวลา ๑๗.๓๐ น.

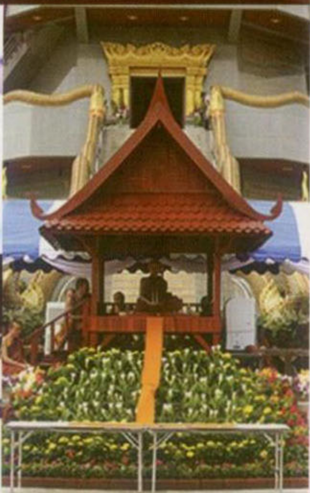

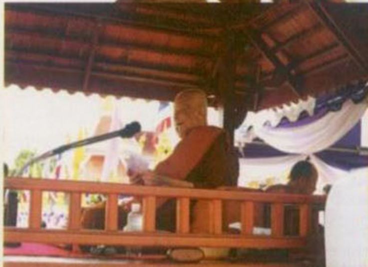

งานฉลองสมโภช และบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ
วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๒ เวลา ๐๘.๓๐ น.

งานบรรจุอัฐิธาตุหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต และแสดงพระธรรมเทศนา
โดย พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน)
วันที่ ๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๒ เวลา ๑๔.๐๐ น.

งานฉลองสมโภชพระระเบียงพัชรกิติยาภา
และบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระพุทธรูป ๓ องค์
วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๓ เวลา ๑๕.๐๐ น.

คณะกรรมการดำเนินงานก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์

การดำเนินการก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็ด้วยอาศัยกำลังแห่งความดีงามของผู้มีจิตศรัทธาเป็นจำนวนมาก จึงขออนุญาตจารึกนาม ผู้ที่มีส่วนสำคัญยิ่ง และตั้งใจทำงานตลอดมา ด้วยความศรัทธาเลื่อมใส อดทน เสียสละ เพื่อเทิดทูนบูชาคุณพระรัตนตรัย คุณแผ่นดินไทย และคุณพระมหากษัตริย์ มิได้มุ่งหวังอามิสสินจ้างแต่ประการใด เงินบริจาคของผู้มีจิตศรัทธาทุกบาททุกสตางค์ พระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จนฺทที่โป) ได้นำไปใช้ตามเจตนารมณ์ของผู้บริจาคทุกประการ โดยมีคณะกรรมการฯ ร่วมกันดำเนินงานด้วยความโปร่งใส สุจริต เป็นธรรม งานก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์จึงแล้วเสร็จไปด้วยความราบรื่น เรียบร้อย วัดโพธิสมภรณ์จึงขอขอบคุณอนุโมทนา ผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งมีส่วนร่วมในมหากุศลครั้งนี้ทุกองค์ ทุกท่าน หากขาดตกบกพร่องรายนามท่านใด ขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ฝ่ายบรรพชิต

พระอุดมญาณโมลี (จันทร์ศรี จนฺทที่โป) วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรฯ	**ประธานอุปถัมภ์**
พระธรรมวิสุทธิมงคล (หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน) วัดป่าบ้านตาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรฯ	**ประธานที่ปรึกษา**
พระอาจารย์อินทร์ถวาย สนฺตุสฺสโก วัดป่านาคำน้อย อำเภอนายูง จังหวัดอุดรฯ	**ประธานอำนวยการ**
พระอาจารย์นิพนธ์ อภิปสันโน วัดป่าศาลาน้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย	**ประธานดำเนินการ**
พระอาจารย์บัณฑิต สุปณฺฑิโต วัดป่าตอสีเสียด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรฯ	**กรรมการ**
พระมหาเผด็จ ชุตินฺธโร วัดโพธิสมภรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรฯ	**เหรัญญิก**

ฝ่ายฆราวาส

พลเอกวิชิต ยาทิพย์	อดีตรองผบ.ทบ.	ประธานอุปถัมภ์
นายอำนาจ ผการัตน์	ผวจ.อุดรฯ	ประธานอำนวยการ
พลโทชูชัย สินไชย	ผู้ทรงคุณวุฒิ ทบ.	ประธานดำเนินงาน
พลตรีชูรัส เสน่ห์เมือง	ผบ.มทบ.๒๔	รองประธานดำเนินงาน
พ.อ.โสภณ จันทร์เปรม	ผอ.กกร.มน.๒	กรรมการ
พ.อ.อำนวย จุลโนนยาง	เสธ.มทบ.๒๔	กรรมการ
พ.อ.สถาพร บุญชู	หน.กกพ.มทบ.๒๔	เหรัญญิก

พ.ท.ผจญ ยาผา	ช่วยราชการ.กกบ.มทบ.๒๔	ผู้ควบคุมงาน
พ.ต.แสวง มาระภูมิ	อ.ศ.จ.มทบ.๒๔	กรรมการและเลขานุการ
จ.ส.อ.อภิวัฒน์ จันโท	เสมียน อ.ศ.จ.มทบ.๒๔	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
จ.ส.อ.สมชาย เคนศิลา		ผู้ประสานงาน
นายประชัย เลี่ยวไพรัตน์		กรรมการ
นายมารุต มฤคทัต		กรรมการ
นายขัตติยา ไชยเอีย		กรรมการ
นายชัชพล ทวีวัฒน์		วิศวกรที่ปรึกษา
ดร.สมศักดิ์ จงวัฒน์ผล		วิศวกรที่ปรึกษา
นายพินิจ ณรงค์ศักดิ์		สถาปนิกที่ปรึกษา
น.ส.พิชญา บุญพินนท์		สถาปนิกที่ปรึกษา
นายชิษณุ นพฉัตร		สถาปนิกที่ปรึกษา
นายกรินทร์ ภู่นวล		สถาปนิกที่ปรึกษา
นายประวิทย์ ฤกษาภิรมย์		สถาปนิกที่ปรึกษา
นายสมคิด จงสูงเนิน		สถาปนิกที่ปรึกษา
นายอังกูร เตชะวินิจอุดม		กรรมการ
นายสาโรจน์ เราวิลัย		กรรมการ
นางศศิรักษ์ แช่มช้อย		กรรมการ
นางพิกุล ศักดิ์สุจริต		กรรมการ
นายณัฐสิทธิ์ วงศ์ตลาด		กรรมการ

สรุปรายรับ-รายจ่าย
โครงการก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์
(เม.ย. ๒๕๔๘ - ต.ค. ๒๕๕๒)

รายรับ	๖๑,๖๕๓,๙๙๗.๘๑	บาท
รายจ่าย	๖๐,๐๙๒,๗๘๑.๔๗	บาท
คงเหลือ	๑.๕๖๑,๒๑๖.๓๔	บาท

สาธุชน ทุกหมู่เหล่า ทุกชาติชั้นวรรณะ จากทุกสารทิศได้ร่วมกันบริจาคทรัพย์และวัสดุสิ่งของ ในการก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์จนแล้วเสร็จ ด้วยความสะดวกราบรื่น ก็ด้วยอำนาจแห่งบุญกุศลที่มหาชนได้พร้อมเพรียงกันดำเนินงาน จนบรรลุเป้าหมายที่เกินความคาดหมาย พุทธศาสนิกชนที่ได้มากราบนมัสการ ต่างบังเกิดความศรัทธาเลื่อมใสในปูชนียวัตถุมหามงคล ที่ประดิษฐาน ณ พระเจดีย์

ฉะนั้น การทำนุบำรุงรักษา ให้พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ สถิตมั่นเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน ชั่วลูกชั่วหลาน จึงเป็นมหากุศลอันยิ่งใหญ่ ที่บุคคลผู้ฉลาดย่อมเกิดความปีติยินดี ที่ได้มีส่วนร่วมในการทำนุบำรุงดูแลรักษา อันจะนำมาซึ่งความสุขสมหวังในสิ่งอันเป็นมงคลทุกประการ ตราบเข้าสู่แดนแห่งความเกษมสำราญ

ประกาศวัดโพธิสมภรณ์
ที่ พิเศษ / ๒๕๕๒
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการทำนุบำรุง พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ วัดโพธิสมภรณ์

ตามที่ พระอุดมญาณโมลี (หลวงปู่จันทร์ศรี จนฺททีโป) พร้อมด้วยศิษยานุศิษย์ และพุทธศาสนิกชนจากทุกสารทิศ ทั้งภายในและภายนอกวัดโพธิสมภรณ์ ได้มีจิตศรัทธาดำเนินการก่อสร้างพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ เพื่อเป็นสถานที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ อัฐิธาตุหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต และปูชนียวัตถุมหามงคลไว้ให้สาธุชน ได้กราบไหว้สักการบูชา ยึดเหนี่ยวจิตใจให้อยู่ในศีลธรรมอันดีงาม การก่อสร้างแล้วเสร็จไปด้วยดี โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จเป็นองค์ประธานในงานฉลองสมโภชและบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒

เพื่อให้พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ มีความสวยงาม มั่นคงถาวร เป็นสถานที่อันควรเคารพสักการะและเป็นปูชนียสถานอันศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองแก่พุทธบริษัท สืบไปยั่งยืนนาน จึงเห็นควรแต่งตั้งคณะกรรมการทำนุบำรุง พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ ดังต่อไปนี้

รายนามคณะกรรมการดำเนินงานทำนุบำรุง พระบรมธาตุธรรมเจดีย์

ประธานอุปถัมภ์ฝ่ายบรรพชิต

พระอุดมญาณโมลี (จันทร์ศรี จนฺททีโป)	วัดโพธิสมภรณ์	อุดรธานี

คณะกรรมการอำนวยการฝ่ายบรรพชิต ประกอบด้วย

๑. พระราชวราลังการ เจ้าคณะจังหวัดอุดร(ธ)	วัดโพธิสมภรณ์	อุดรธานี	ประธานกรรมการ
๒. พระอาจารย์อินทร์ถวาย สนฺตุสฺสโก	วัดป่านาคำน้อย	อุดรธานี	รองประธานกรรมการ
๓. พระอาจารย์นิพนธ์ อภิปสนฺโน	วัดป่าศาลาน้อย	เลย	รองประธานกรรมการ
๔. พระครูวิศาลปัญญาคุณ	วัดภูนาหลาว	อุดรธานี	กรรมการ
๕. พระอาจารย์ไชยา อภิปุญฺโญ	วัดป่าบ้านค้อ	อุดรธานี	กรรมการ
๖. พระมหาหนูแก้ว ปญฺญาธโร	วัดโพธิสมภรณ์	อุดรธานี	กรรมการ
๗. พระอาจารย์บัณฑิต สุปณฺฑิโต	วัดป่าตอสีเสียด	อุดรธานี	กรรมการ

ประธานอุปถัมภ์ฝ่ายฆราวาส

พลเอกวิชิต ยาทิพย์ อดีต รอง ผบ.ทบ.

คณะกรรมการอำนวยการฝ่ายฆราวาส ประกอบด้วย

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี	ประธานกรรมการโดยตำแหน่ง
๒. ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๒๔	รองประธานกรรมการโดยตำแหน่ง
๓. ผู้บัญชาการตำรวจภูธรจังหวัดอุดรธานี	กรรมการโดยตำแหน่ง
๔. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรธานี	กรรมการโดยตำแหน่ง
๕. นายกเทศมนตรีนครอุดรธานี	กรรมการโดยตำแหน่ง
๖. โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุดรธานี	กรรมการโดยตำแหน่ง
๗. คลังจังหวัดอุดรธานี	กรรมการโดยตำแหน่ง
๘. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี	กรรมการโดยตำแหน่ง
๙. ประชาสัมพันธ์จังหวัดอุดรธานี	กรรมการโดยตำแหน่ง
๑๐. ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๑ อุดรธานี	กรรมการโดยตำแหน่ง
๑๑. พลเอกชูไชย สินไชย	กรรมการ
๑๒. นางกมลทิพย์ ตันรัตนาวงศ์	กรรมการ
๑๓. นายอังกูร เตชะวินิจอุดม	กรรมการ
๑๔. นางสาวกิตติธรา รวมธรรม	กรรมการ
๑๕. นางพิกุล ศักดิ์สุจริต	กรรมการ
๑๖. นางศศิรักษ์ แช่มช้อย	กรรมการ
๑๗. นายอัครพล เตชะพหุล	กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดอุดรธานี	กรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

มีหน้าที่ วางแผนอำนวยการ ประสานงาน ดำเนินการและกำกับดูแลการดำเนินงานทำนุบำรุงพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

ศิษยานุศิษย์ ทั้งบรรพชิต และฆราวาสร่วมเป็นกรรมการทุกท่าน

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

พระอุดมญาณโมลี

(พระอุดมญาณโมลี)

เจ้าอาวาสวัดโพธิสมภรณ์

ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๙ (ธ)

สำนักงานทำนุบำรุงพระบรมธาตุธรรมเจดีย์

ตั้งอยู่ที่มุขหน้า ชั้น ๑ ตึกธรรมเจดีย์ ด้านทิศเหนือพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ มีหน้าที่ ดังนี้

๑. ดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย อำนวยความสะดวกแก่ผู้มากราบนมัสการพระบรมธาตุธรรมเจดีย์

๒. ดูแลรักษาความสะอาด ความปลอดภัย ปูชนียวัตถุที่ประดิษฐาน ณ พระบรมธาตุธรรมเจดีย์

๓. ติดต่อ ประสานงาน ให้คำแนะนำ ร่วมมือกับส่วนราชการภาคเอกชนต่างๆ และผู้มีจิตศรัทธา ทั้งภายในและภายนอกวัดโพธิสมภรณ์ เพื่อทำนุบำรุงพระบรมธาตุธรรมเจดีย์

๔. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ธรรมะคำสอนของพระพุทธเจ้าให้แพร่หลายและทั่วถึง

๕. เป็นสถานที่ตั้งมูลนิธิ/กองทุนทำนุบำรุงพระบรมธาตุธรรมเจดีย์

วัดโพธิสมภรณ์จึงขอเชิญชวนพุทธบริษัท ๔ ทุกท่านร่วมกันทำนุบำรุงพระบรมธาตุธรรมเจดีย์ เพื่อให้เป็นปูชนียสถานอันศักดิ์สิทธิ์ คู่แผ่นดินไทยยั่งยืนสืบไป ตราบนานเท่านาน

สาธุชนท่านใดมีจิตศรัทธา ประสงค์จะร่วมกิจกรรมในการทำนุบำรุงรักษา พระบรมธาตุธรรมเจดีย์ อาทิ การทำความสะอาดกวาดลานชำระพระเจดีย์,การดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยความปลอดภัย, การบริจาควัสดุสิ่งของซ่อมแซมรักษา ฯลฯ กรุณาติดต่อที่สำนักงานทำนุบำรุง พระบรมธาตุธรรมเจดีย์

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ :

โทร. ๐๔๒-๒๔๒๙๑๔, ๐๘๔-๒๐๒๘๖๖๔, ๐๘๔-๗๙๘๒๔๒๘

E-MAIL : THAMJEDI @ YAHOO.COM

ชื่อบัญชี "กองทุนทำนุบำรุง พระบรมธาตุธรรมเจดีย์"

ธนาคารกรุงไทย สาขาอุดรธานี

บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๔๐๑-๐-๕๔๑๓๔-๒

ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาโพศรี อุดรธานี

บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ ๕๘๗-๒-๕๖๖๘๒-๖

สำนักงานทำนุบำรุงพระบรมธาตุธรรมเจดีย์

แม้ตะวัน จะลับฟ้า แม้กาลเวลา จะผันไป
ธรรมเจดีย์ ดำรงไว้ สถิตมั่น นิรันดร์เทอญ

ออกแบบ/พิมพ์ที่ : หจก.เพื่อนศิลป์ จ.อุดรธานี โทร. 042-347103